

EGEDAL OG HØJE-TAASTRUP KOMMUNER

YNGLENDE FUGLE 2024

NATUROVERVÅGNING I PORSEMOSEN

Dato: 2024-11-28

Porsemosen, april 2024

Versions nr: 1.0

Status: 1. udkast

Rev. dato: 2024-11-28

Projektnavn: Ynglende fugle i Porsemosen 2024

WSP projekt nr.: 22005735-22005736

Kunde: Egedal Kommune, att. Nadia Oftebro-Pauck, Høje-Taastrup Kommune, att. Vibeke Heskjær Christensen

Projektleder: Erik Mandrup Jacobsen

Udarbejdet af: Erik Mandrup Jacobsen

Kvalitetssikret af: Anke Struve Olsson

Godkendt af: Lea Bjerre Schmidt

INDHOLD

1	INDLEDNING.....	4
1.1	BELIGGENHED.....	4
1.2	PORSEMOSENS NATUR.....	6
2	METODE.....	11
3	RESULTATER 2024.....	12
3.1	LAPPEDYKKERE	14
3.2	HEJRER, SVANER, ÆNDER OG GÆS.....	15
3.3	ROVFUGLE	17
3.4	VANDHØNS.....	19
3.5	VADEFUGLE	20
3.6	SPURVEFUGLE.....	21
3.7	ANDRE YNGLEFUGLE 2024	26
3.8	BEMÆRKELSESVÆRDIGE OBSERVATIONER	27
4	KONKLUSIONER	30
5	REFERENCER	32

Bilag 1: Observationer i Porsemosen 2024

Bilag 2: Udbredelseskort 2024

Bilag 3: Ynglefugle i Porsemosen 1960-2006

1 INDLEDNING

Egedal og Høje-Taastrup Kommuner fik i foråret og sommeren 2024 foretaget en optælling af ynglende fugle i Porsemosen vest for København. Porsemosen er et betydningsfuldt kerneområde for dyr og planter og er desuden et vigtigt landskabeligt forbindelsesled til andre af regionens grønne områder.

Fugletællingerne i Porsemosen har en lang historie. Tællingerne blev i perioden 1981-1989 varetaget af Hovedstadsrådet. Mellem 1989 og 2006 blev naturovervågningen i Porsemosen fulgt op i regi af Københavns Amt, og siden 2007 har overvågningen været udført som et samarbejde mellem Egedal og Høje-Taastrup Kommuner (Egedal og Høje-Taastrup Kommuner 2007-2023).

Når der foretages regelmæssige optællinger af ynglende fugle i Porsemosen, skyldes det, at mosen er fredet af hensyn til bl.a. fuglelivet. Tællingerne er med til at vise, om Porsemosen fortsat lever op til intentionerne i fredningen, der betyder, at områdets biologiske og landskabelige værdier skal beskyttes og forbedres.

Feltarbejdet er også i 2024 udført af rapportens forfatter, og undersøgelsen er, i lighed med tidligere år, suppleret med relevante oplysninger fra andre kilder, herunder især DOF-basen (2024b).

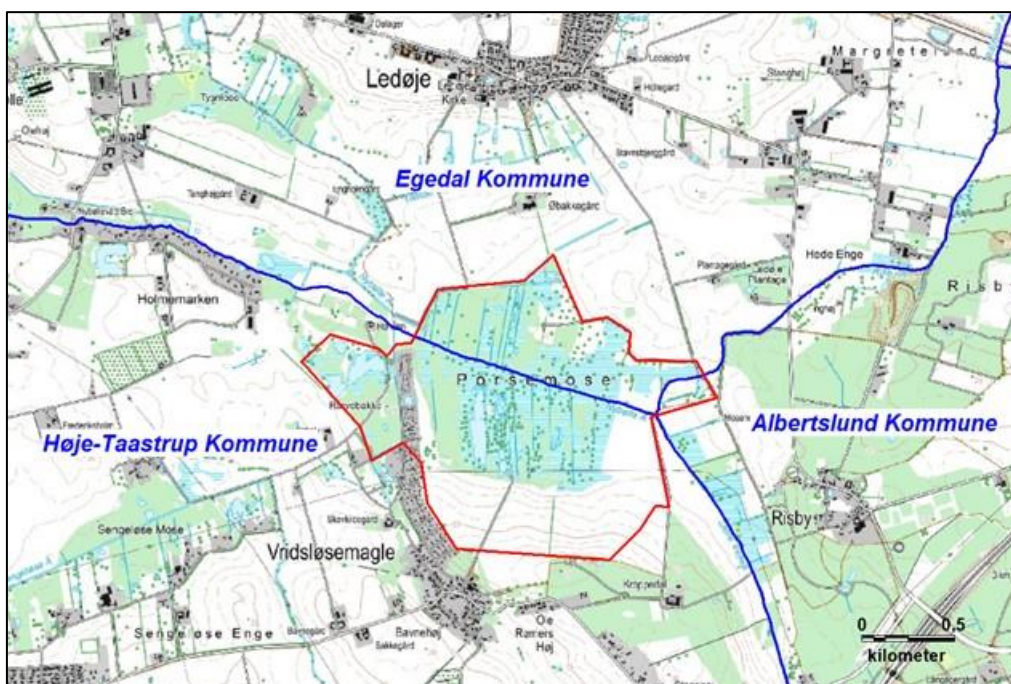
1.1 Beliggenhed

Porsemosen ligger ca. 15 kilometer vest for København i Egedal og Høje-Taastrup Kommuner i et område med mange andre fredede småmoser. Porsemosen er en tilgroet tørvemose, der ligger i en stor, åben sækning i landskabet, hovedsageligt omkranset af dyrkede marker. Mod vest ligger vådområdet "Høholmsøen", der er adskilt fra Porsemosen af et kolonihaveområde (Figur 1 og 2).

Med et areal på ca. 100 ha udgør Porsemosen en fjerdedel af det samlede fredede moseområde på i alt 405 ha. Dette område strækker sig fra Roskildevej i syd langs Store Vejleå og fortsætter nord for landsbyerne Vridsløsemagle og Sengeløse i en bue vestpå i Porsemosen, Sengeløse Mose og Vasby Mose.

Porsemosen er dermed forbundet med Habitatområdet Vasby- og Sengeløse Moser og har, via Nybølle og Hove Å, forbindelse til Gundsømagle Sø og Natura 2000 området Roskilde Fjord mod nordvest. Mod syd er mosen via Store Vejleå og Vestskovkilen forbundet til Valensbæk og Tranegilde Moser og videre mod øst gennem Strandparken ved Køge Bugt til det fredede område og Natura 2000-område Vestamager.

Kommunegrænserne gennem området defineres af Store Vejleå og Nybølle Å, idet den sidstnævnte deler mosen i en nordlig del, der ligger i Egedal Kommune og en sydlig del, der ligger i Høje-Taastrup Kommune. Et mindre areal længst mod øst ligger desuden i Albertslund Kommune (Figur 1).

Figur 1: Porsemosen med undersøgelsesområdet markeret med rød linje og kommunegrænser vist med blå linjer. Grænsen mellem Egedal og Høje-Taastrup Kommuner følger Nybølle Å.

Tidligere var mosen vanddækket og var, sammen med områdets øvrige småmoser, en del af et stort søsystem, der bestod af de nuværende moser Tysmose, Porsemosen og Sengeløse Mose. Bakken med Øbakkegård nord for mosen var tidligere en ø, som man i begyndelsen af forrige århundrede ofte måtte sejle til, når de græssende kreaturer skulle tilses. Ved tilgroning er søerne med tiden omdannet til de nuværende lavmoser.

Figur 2: Luftfoto (2020) af Porsemosen med nærmeste omgivelser. Vest for mosen ses vådområdet Høholmsøen, der også indgår i optællingsområdet.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Fredning m.m.

Danmarks Naturfredningsforening rejste allerede i 1964-65 en fredningssag for Porsemosen for at "sikre mosernes betydning som grønne områder i forbindelse med fremtidig byudvikling omkring de radiære trafikforbindelser fra København mod vest". Mosen blev omfattet af tre enslydende kendelser afsagt af Overfredningsnævnet den 28. juni 1968.

I maj 2009 forelå en ny fredningskendelse fra Naturklagenævnet vedrørende fredning af Porsemosen. Fredningens formål er at "beskytte og forbedre de biologiske og landskabelige værdier i området" samt at "skabe bedre indsyn over de fredede arealer fra de eksisterende veje."

Der har gennem tiden været stillet forslag om naturpleje i Porsemosen, bl.a. vandstandshævning, vegetationsrydning og kreaturgræsning. Den nye fredningskendelse fra maj 2009 stiller krav om, at der udarbejdes en plejeplan, der kan tilgodese naturpleje til gavn for dyre- og plantelivet.

Foruden at være fredet er hovedparten af området omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, hvoraf det bl.a. fremgår, at tilstanden af disse arealer kun må ændres med tilladelse fra de kommunale myndigheder.

Ejerforhold

Porsemosen er fra gammel tid opdelt i en række mindre moseparceller, der for størstedelens vedkommende ejes af private. Enkelte parceller er dog i offentligt eje. Den østlige del hører således under Vestskoven, et mindre areal ejes af Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet (tidl. Landbohøjskolen), og to parceller mod nordvest ejes af Jordlovsudvalget som en del af Øbakkegårds jorder.

1.2 Porsemosens natur

Som beskrevet er Porsemosen, som den fremstår i dag, resultatet af en gradvis tilgroning af en lavvandet sø, der tidligere har ligget i en sænkning i landskabet.

Den naturlige vegetationsudvikling ("tilgroning") samt skiftende tiders driftsformer og anden udnyttelse af mosearealet, herunder ikke mindst tørvegravning og græsning, har været med til at forme mosen, som den fremstår i dag.

Resultatet er 100 hektar med en særdeles varieret kulturpåvirket natur med åbne vandspejl, lysåbne fugtige og mere tørre enge, tør og fugtig rørskov samt tætte pilekrat, der nogle steder har naturskovspræg.

Vegetation og vand

Som følge af undergrundens høje kalkindhold er Porsemosen en alkalisk mose, hvilket også afspejles i mosens flora. Blandt plantesamfundene findes overgangsrigkæret, der er karakteriseret ved en høj artsdiversitet og mange tokimbladede urter.

Mod sydvest er tidligere registreret et lille område med ekstremrigkær, hvor der tidligere er fundet en bestand af den på landsplan sjældne planteart hvas avneknippe. Vegetationen præges i øvrigt af tagrør, birk, pil og el. I mosens udkant, som markering af grænser mellem

de enkelte parceller og som vildtremiser, er flere steder plantet levende hegn, ligesom der på flere af de højere partier for mange år siden er plantet birk, pil, el og nåletræer.

Som det kendes fra andre eng- og moselokaliteter landet over, er også Porsemosen præget af tilgroning, dvs. den naturlige vegetationsudvikling. Mange tidligere lysåbne områder er således nu dækket af tagrør eller høj urtevegetation. Tilgroningen er en naturlig proces, der med tiden betyder, at nogle arter forsvinder og andre kommer til.

Med en stor artsrigdom og forekomst af en række mere eller mindre sjældne arter er Porsemosen af stor botanisk betydning. Bl.a. hvas avneknippe, spæd pindsvineknop, kødfarvet gøgeurt, rank frøstjerne og almindelig blærerod vokser eller har vokset i mosen. Desuden findes her en græsart som stivtoppet rørhvene, der ikke er almindelig i hovedstadsområdet. Fra de afgræssede arealer kan nævnes hjertegræs, lav tidsel, lancetbladet høgeurt, seline og kornet stenbræk.

De fleste af Porsemosens mange små og større vandsamlinger er opstået som følge af tørvegravning under og lige efter 2. Verdenskrig. Ligesom på fredningstidspunktet findes de fleste større, permanente vandarealer i dag syd for Nybølle Å samt ved Høholmsøen vest for mosen.

Porsemosens samlede vandareal udgør ca. 10 hektar, og miljøtilstanden i mosens søer og tørvegrave vurderes generelt at være god. Den store tørvegrav længst mod sydvest er naturligt klarvandet, næringsfattig og med et lavt klorofyl-indhold. Søens gode miljøtilstand afspejles også i en veludviklet og artsrig undervandsvegetation.

Nybølle Å definerer kommunegrænsen mellem Egedal og Høje-Taastrup Kommuner, april 2024.

Også tilstedeværelsen af kransnålalger i flere af mosens tørvegrave bekræfter, at vandet er ret upåvirket af næringsstoffer. Også Høholmsøen (5,5 hektar) vest for Porsemosen er klarvandet og rummer mange vandplanter og vurderes derfor at have en god vandkvalitet.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Høholmsøen vest for Porsemosen. April 2024.

Nybølle Å, der gennemstrømmer Porsemosen, er trods navnet ikke et naturligt vandløb men en kanal, som blev gravet i begyndelsen af forrige århundrede for at afvande arealerne inde i mosen, formentligt for at muliggøre tørvegravning. På mosens nord- og nordvestlige side er der desuden anlagt dræningskanaler med henblik på at tørlægge landbrugsjord.

Nybølle Å har, via Hove Å og Gundsømagle Sø, sit udløb i Roskilde Fjord. I visse perioder er vandet næsten stillestående, og i tørre sommerperioder kan åen næsten tørre ud. Åen grødeskæres to gange i vækstsæsonen, og det afslåede materiale placeres i en 3-4 meter bred zone langs åen. For et par år siden blev der centralt i mosen fundet den sjældne gaffelsnudebille, der yngler på skærmpflanternes bredbladet mærke, der vokser langs åbrinken. Derfor slås nu uden om fundstedet med værtsplanten, og der skabes kun en lille strømrende her.

Især sidst på vinteren og om foråret er større arealer ofte oversvømmede, og det kan da være vanskeligt at færdes langs Nybølle Å. I løbet af sommeren falder vandstanden gradvist, og i juli/august vil rørsumpen ofte være udtørret mange steder.

Dyreliv

En del trækfugle raster forår og efterår i mosen, men det er især for ynglefugle, at mosen er af betydning. Der findes ca. 60 sikkert eller muligt ynglende fuglearter i mosen, heriblandt bl.a. rørdrum, rørhøg og rødrygget tornskade, der er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets bilag samt en række arter opført på den danske rødliste over truede ynglefugle (DCE 2019).

Ifølge DOF-basen (2024), lokalrapporter m.m. er der i årenes løb set mange fåtallige eller sjældne fuglearter i Porsemosen (Tabel 1).

Tabel 1: Oversigt over sjældne fuglearter indtastet i DOF-basen(2024a) fra Porsemosen.

Art	År med observationer i DOF-basen (2024)
Plettet rørvagtel	1965-1966, 1968, 1995-1997, 2013, 2018
Lille rørvagtel	1971
Tredækker	1969, 1982, 2012, 2021
Steppehøg	2013, 2019
Sort glente	2009, 2012, 2017, 2020, 2023, 2024
Sneugle	2001
Aftenfalk	2002
Rosenbrystet tornskade	2002
Pungmejse	1966, 1977-1980, 1982-1988, 1991-1994, 1996, 1998-1999, 2003-2005, 2007-2021, 2023
Savisanger	1971-1972, 1979, 1995, 2012-2013, 2019-2020, 2023, 2024
Flodsanger	1997, 2001
Drosselrørsanger	1972
Rødstrubet piber	2015

I november 2024 var der i alt blevet indrapporteret 190 forskellige fuglearter fra Porsemosen (DOF-basen 2024b).

Stor vandsalamander er kendt fra mosen, og som et af de få steder på egnen findes desuden en god bestand af grøn frø. Desuden er mosen et centralt ynglested for spidssnudet frø, der forekommer i meget store antal i bl.a. tørvegravene langs med Nybølle Å.

Butsnudet frø er mere sparsom, dog uden at være sjælden. Også skrubbtudse, lille vandsalamander og snog findes i området. Både stor vandsalamander og spidssnudet frø er strengt beskyttede arter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, og alle de nævnte arter er omfattet af artsfredningsbekendtgørelsen.

Mosen rummer også et rigt insektliv, og der opdages til stadighed arter, der er sjældne eller fåtallige herhjemme. Den rødlistede ("Truet") gaffelsnudebille (*Lixus paraplecticus*), der er registreret i mosen adskillige gange, har sandsynligvis sit eneste kendte danske levested i Porsemosen. Den seneste registrering på Arter.dk (2024) er fra august 2024. Gaffelsnudebilleren er tæt forbundet med skærmpflanzen bredbladet mærke og kan med lidt held findes ved Nybølle Å.

En liste over rødlistede arter (minus fugle) i Porsemosen til og med 5. august 2024 er givet i Tabel 2.

Drift

Gennem en lang årrække var Vestskovens enge i mosens nordøstlige hjørne det eneste område med kreaturafgræsning i Porsemosen. I 2013 blev der etableret en stor sammenhængende indhegning, der foruden disse enge også omfatter en del af mosen mod øst, syd for Nybølle Å, hele det tidligere opdyrkede areal mod sydøst samt en del af engene i Store Vejleådalen øst for mosen. Selve mosen er således hegnat fra og afgræsses ikke.

På enkelte af de privatejede arealer omkring de store tørvegrave mod syd har der i en årrække været fårehold, og der foretages desuden lidt jagtrelateret naturpleje på flere af mo-separcellerne.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.:22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Tabel 2: Oversigt over rødlistede arter i Porsemosen per 5. august 2024 (Arter.dk 2024 og naturbasen.dk 2024). DD = Data mangler, VU = "Sårbar", NT = "Næsten Truet", EN = "Truet" (DCE 2019).

Art/artsgruppe	År	Rødliste 2019
Svampe		
Erythricium aurantiacum	2013	VU
Klæbrig huesvamp	2014	DD
Mose-agerhat	2009	DD
Nålestribet ridderhat	2014	DD
Spinkel melhat	2014	DD
Insekter		
Bred vandkalv	2007	EN
Gaffelsnudebille	2013-2024	EN
Hypera arundinis	2016, 2018, 2020	VU
Kort kalkløber	2020	VU
Laksort jordløber	2014	EN
Lang kvikløber	2015-2016, 2020	NT
Sumpgræshoppe	2013, 2019	VU
Kogleaks-damsvirreflue	2011	VU
Storplettet bredfodsflue	2013, 2016	NT
Rødtopbi	2023	VU
Hede-sumpsvirreflue	2010	NT
Padder		
Butsnudet frø	1979, 2007, 2011-2013, 2015-2016, 2018-2021, 2024	NT
Spidssnudet frø	2007, 2011-2016, 2019, 2021, 2024	NT
Pattedyr		
Lækat	1997, 2023	NT
Ræv	2004, 2010-2014, 2016, 2020, 2023	NT
Vandspidsmus	2015	NT

"Indgangen" til Porsemosen ved Nybølle Å (april 2023). Mosen er heget fra og indgår ikke i de omkringliggende græsningsarealer.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Side 10 af 35

METODE

Fugletællingerne i Porsemosen har gennem alle årene været foretaget efter den samme metode. Der blev i 2024 udført i alt seks besøg i mosen jævnt fordelt i perioden marts-juli, da alle mosens fugle yngler i denne periode. I lighed med tidligere tællinger er der også i 2024 optalt ved Høholmsøen, der ligger umiddelbart vest for Porsemosen og er i naturlig sammenhæng med denne. De fleste observationer er gjort fra stier omkring mosen samt langs Nybølle Å. Det optalte område fremgår af Figur 2.

Alle fugle, der skønnedes at være lokale ynglefugle, blev registreret og deres adfærd noteret. Samtidigt registreredes ikke-ynglende fugle, der rastede eller fouragerede inden for undersøgelsesområdet. Efter den sidste optælling vurderedes antallet af ynglepar for de enkelte arter på baggrund af kriterierne beskrevet i Tabel 3.

Tabel 3: Kriterier for sikre, sandsynlige og mulige ynglefund i Porsemosen. "Ventehanner" er enlige hanner af svømmeænder, der opholder sig på egnede ynglelokaliteter, hvor det er sandsynligt, at der er en rugende hun eller en hun med ællinger i nærheden.

	Sik-	Sandsynlig	Mulig
Gamle fugle bærerende ekskrementssække	●		
Gamle fugle med føde	●		
Ruger/flyver til/fra rede	●		
Udfløjne unger/ungeførende	●		
Unge(r) i rede	●		
Parringsadfærd		●	
Redebyggende fugle		●	
Territoriehævdende		●	
Tydelig afledningsadfærd		●	
Ængstelige/urolige fugle		●	
Syngende på egnet lokalitet i yngletiden		●	
"Ventehan" (svømmeænder) på egnet lokalitet i yngletiden		●	
På egnet ynglebiotop i yngletiden			●

Antallet af ynglepar er efterfølgende opgjort som et interval, hvor de sikre og sandsynlige ynglepar lægges sammen som minimumsantallet, og summen af sikre, sandsynlige og mulige ynglepar udgør maksimumtallet, dvs.:

- Mindste antal ynglepar = sikre + sandsynlige.
- Største antal ynglepar = sikre + sandsynlige + mulige.

De enkelte dages observationer og en samlet vurdering af årets ynglebestand for de enkelte arter er indtastet i DOF-basen (www.dofbasen.dk) for lokalitet nr. 171142 Porsemosen (Høje-Taastrup / Egedal).

Da der ikke i de tidlige overvågningsår er skelnet mellem Porsemosen og Høholm-søen, omfatter den samlede bestandsvurdering hele Porsemosområdet under ét.

3 RESULTATER 2024

Resultatet fra årets fugletællinger er sammenfattet i Tabel 4. Tallene er månedens maksimumstal, dvs. det højeste antal registrerede fugle i hver af ynglesæsonens fire måneder. Tal fra de enkelte optællinger samt oplysninger om fuglenes adfærd m.m. kan findes i dofbasen.dk under Porsemosen (Høje-Taastrup/Egedal). Antallet af ynglepar de år, hvor tællingerne er gennemført i regi af Høje-Taastrup og Egedal kommuner, er sammenfattet i Tabel 5. Øvrige år er vist i Bilag 3.

Alle observationer fra Porsemoseområdet, der er indtastet i dofbasen.dk (DOF-basen 2024b), er sammenfattet i Bilag 1. Udbredelseskort for udvalgte arter i 2024 er vist i Bilag 2.

Tabel 4: Antal fugle af udvalgte ynglefuglearter i Porsemosen i marts-juni 2024. Tallene er maks-tal, dvs. det højeste antal fugle registreret på en tælling i den pågældende måned. Kun formodede ynglefugle i mosen eller de nærmeste omgivelser er medtaget i tabellen. Desuden er anført de enkelte arters status på Rødliste 2019 (DCE 2019): LC=Ikke Truet, VU=Sårbar, NT= Næsten Truet, CR=Kritisk Truet.

Art/måned	Marts	April	Maj	Juni
Grågåås (LC)	55	50	6	6
Knopsvane (LC)	2		1	
Gråand (LC)	1	6	6	
Troldand (NT)	2			
Gøg (NT)			7	4
Vandrikse (LC)	7	6	1	
Blishøne (VU)	4	8		
Lille lappedykker (LC)			1	
Gråstrubet lappedykker (LC)	1		3	
Vibe (VU)	12	3	1	
Dobbeltbekkasin (LC)	3	2		
Skovsneppe (LC)	1			
Rørdrum (VU)	2	2	2	
Rørhøg (LC)	2	6	4	1
Natugle (LC)			1	
Rødrygget tornskade (LC)			4	
Sivsanger (LC)		2	11	3
Rørsanger (NT)			5	
Kærsanger (LC)			2	1
Græshoppesanger (LC)			1	
Nattergal (VU)			8	7
Bynkefugl (LC)		2	2	
Rørspurv (NT)	5	2	13	2

Tabel 5: Ynglende fugle (antal ynglepar) i Porsemosen 2007-2024, dvs. undersøgelser i regi af Egedal og Høje-Taastrup Kommuner. Desuden er anført de enkelte arters status på Rødliste 2019 (DCE 2019): LC=Ikke Truet, VU=Sårbar, NT= Næsten Truet, CR=Kritisk Truet.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Knopsvane (LC)	2	1	1	1-2	2	3	2	1	1-2
Grågås (LC)	6-8	7-8	5	6	14-16	10-12	12-15	10-12	11-15
Troldand (NT)	0	0	0-1	0-1	0-1	0-1	0	0-1	0
Gravand (VU)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taffeland (VU)	0	0	0	0	0	0	0	0	0-1
Gråand (LC)	16-20	17-23	15-18	10-15	10-15	10-12	12-15	6-10	9-12
Lille lappedykker (LC)	0-1	0	1	1	0	0-1	1	0-1	0-1
Gråstrubet lappedykker (LC)	3	1-2	0-1	2-3	2-3	2-3	3-4	2	2-3
Toppet lappedykker (VU)	0-1	0-1	1-2	1	0-1	0-1	0	0	0
Vandrikse (LC)	10-12	10-12	8-10	7-9	5-7	9-12	10-12	9-14	12-16
Rørhøne (VU)	8-10	6-8	5-7	5-7	4-5	4-6	3-5	0-2	2
Blishøne (VU)	16-20	14-18	12-15	10-12	12-15	12-15	12-15	10-12	10-12
Rørdrum (VU)	0	0-1	0-1	0-1	1	1	1	1-2	2
Vibe (VU)	1	1-2	1	5-7	3-4	4	3-4	3-4	5-6
Dobbeltbekkasin (LC)	0	0	1	0-1	0	0-1	0-1	0-1	0-1
Rødben (NT)	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Rørhøg (LC)	1	1	1	1	1-2	1-2	2	2	2
Musvåge (LC)	0	0	0	0	0	0-1	2	1	2
Rødrygget tornskade (LC)	0	1-2	1-2	1	1	0-1	0-1	0	0-1
Pungmejse (CR)	2-3	3-4	3-4	4-5	3-4	2-3	2	2	2-3
Skægmejse (LC)	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Græshoppesanger (LC)	2	3-4	2-3	3	2-3	2-3	2	2	1
Sivsanger (LC)	8-10	8-10	6-7	7-8	7-9	7-10	8-10	8-10	7-10
Kærsanger (LC)	12-15	10-13	12-15	10-15	10-12	8-10	9-12	8-10	11-15
Rørsanger (NT)	30-40	30-40	25-40	25-35	20-25	15-20	15-20	15-20	10-15
Nattergal (VU)	35-40	30-35	32-37	25-30	12-15	14-20	16-20	12-15	12-15
Bynkefugl (LC)	0	0-1	0-1	0	1	1	1-2	1	2
Engpiber (LC)	0	0	1	0	1	1	1	0-1	0-1
Rørspurv (NT)	>25	>25	25-40	20-25	25-30	20-25	20-25	10-15	11-15
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Knopsvane (LC)	3	2	3	2	2	1	1	2	1-2
Grågås (LC)	15	10-12	25	25-30	20-25	15-20	17-20	15-20	15-17
Gravand (VU)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taffeland (VU)	0-1	0	0	0	0	0	0	0-1	0
Troldand (NT)	0-1	0	0	0	0	0	0-1	0-1	0-1
Gråand (LC)	10-12	8-10	10-12	8-10	7-10	6-8	7-10	8-10	7-10
Lille lappedykker (LC)	0	0-1	0-1	1	0	0	0	1	1
Gråstrubet lappedykker (LC)	3	2-3	2	2	2	1	1	2	2
Toppet lappedykker (VU)	0	0	0	0	0-1	0	0	0	0
Vandrikse (LC)	8-10	6-8	8-10	6-8	8-12	6-8	7-10	7-9	8-10
Rørhøne (VU)	2	2-3	0	1-2	2	0	0	1-2	0
Blishøne (VU)	10-15	10-12	10-15	10-12	8-10	8-10	7-10	7-10	8-10
Rørdrum (VU)	2	2	1	1	2	2	2	2	1-2
Vibe (VU)	5-6	3-4	3	4-5	4-5	3-4	4	2-3	1-2
Dobbeltbekkasin (LC)	0-1	0	0	0-1	0-1	0-1	1	0-1	0-1
Rødben (NT)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rørhøg (LC)	2	2	1	1-2	2	2	2	2	1-2
Musvåge (LC)	2	2	1	1	1	1	1	2	1
Rødrygget tornskade (LC)	1	0-1	0-1	0-1	0-1	2	1-2	2	2
Pungmejse (CR)	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0	0-1	0
Skægmejse (LC)	0	0	0	0	0-1	0	1	0	0
Græshoppesanger (LC)	2	2	2	3	3	2	2	3	1
Sivsanger (LC)	8-10	9-12	7-9	8-10	10-12	9-11	8-11	11-16	10-12
Kærsanger (LC)	10-12	10-12	3	6-8	9-12	5-7	5-7	5-7	2-4
Rørsanger (NT)	12-15	14-18	10-15	10-15	10-15	10-12	10-15	10-15	9-12
Nattergal (VU)	12-15	18-22	12-15	16-20	15-20	14-18	15-20	12-15	10-15
Bynkefugl (LC)	2-3	1	0	0-1	1	1	2	1-2	1
Engpiber (LC)	1	0-1	0	0-1	0	0-1	0	0	0
Rørspurv (NT)	12-15	12-15	10-15	10-15	10-15	12-15	10-15	10-15	9-12

3.1 Lappedykkere

Lappedykkerne er tilknyttet mosens større og mindre vandsamlinger, hvor de lever af fisk eller vandinsekter. Tre arter har ynglet mere eller mindre regelmæssigt gennem årene, i 2024 dog kun to. Lille lappedykker er hovedsageligt tilknyttet de mindre vandhuller, mens gråstrubet og toppet lappedykker især yngler i de større tørvegrave syd for Nybølle Å og i Høholmsøen vest for mosen.

Lappedykkerne henter deres føde ved at dykke efter fisk, insekter og deres larver samt krebsdyr, plantedele m.m., hvorfor de kræver en vis klarhed i vandet.

Lille lappedykker

Ynglebestand i 2024: 1 ynglepar

Territoriehævdende fugle/kaldende hørtes i 2024 centralt i mosen syd for Nybølle Å, og et par har sandsynligvis ynglet dette år.

Gråstrubet lappedykker

Ynglebestand i 2024: 2 ynglepar

Arten har ynglet årligt i Porsemosen i en lang årrække, idet den yngler i Porsemosens større vandsamlinger samt i Høholmsøen mod vest. I 2024 ynglede et enkelt par i Høholmsøen og endnu et par i de store tørvegrave syd for Nybølle Å.

Lille lappedykker – ynglefugl i Porsemosen 2024. Foto Steen Højmark-Jensen.

3.2 Hejrer, svaner, ænder og gæs

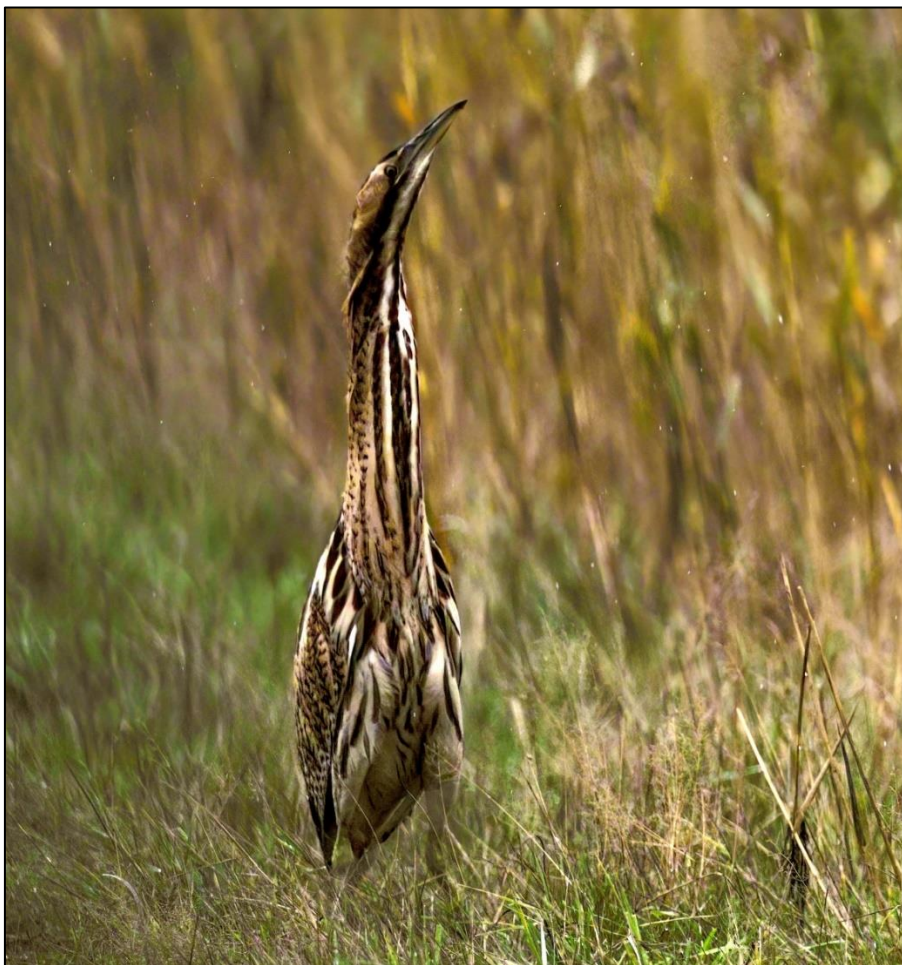
Eneste ynglende hejre i Porsemosen er rørdrum, der har ynglet årligt med 1-2 par siden 2008. Rørdrummen, der er tilknyttet den fugtige rørsump, ses kun sjældent, men registreres let på sin pauken, som kan høres vidt omkring. Desuden ses fouragerende og rastende fiskehejrer i mosen året rundt, og i 2024 sås to sølvhejrer på engene nord for Nybølle Å.

I 2024 ynglede desuden fire arter af svaner, ænder og gæs. Disse er generelt afhængige af åbne vandflader, en varieret bredzone, hvor de kan anbringe deres reder, samt en vis grad af uforstyrrelse i yngletiden.

Rørdrum

Ynglebestand i 2024: 1-2 ynglepar

Siden 2008 er territoriehævdende (paukende) fugle hørt årligt, især syd for Nybølle Å og ved Høholmsøen. I 2024 hørtes 1-2 paukende fugle i løbet foråret, den ene på alle tællingerne i rørsumpen syd for Nybølle Å, den anden en enkelt gang ved Høholmsøen. Rørdrum er opført på Fuglebe-skyttelsesdirektivets Bilag 1.

Rørdrum – 1-2 par ynglede i Porsemosen i 2024. Foto Steen Højmark-Jensen.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Knopsvane

Ynglebestand i 2024: 1-2 ynglepar

Arten yngler de fleste år i Høholmsøen, hvor et enkelt par også ynglede i 2024. Desuden ynglede endnu et par muligvis i de store tørvegrave syd for Nybølle Å.

Knopsvane –1-2 par ynglede i Porsemosen i 2024.

Grågås

Ynglebestand i 2024: 15-17 ynglepar

Arten yngler årligt i Porsemosen, men bestanden er vanskelig at bedømme, da ynglefuglene lever skjult i den tætte vegetation, og da en del af de grågæs, der ses i mosen om foråret, er ikke-ynglende fugle. Voksne fugle med gæslinger og rugende fugle sås især i Høholmsøen og ved de store tørvegrave syd for Nybølle Å. Over hele perioden har bestanden været i fremgang, som tilfældet også er i resten af landet.

Troldand

Ynglebestand i 2024: 0-1 par

Arten har, som taffeland, kun ynglet meget uregelmæssigt, og kun med få par gennem hele overvågningsperioden. Med enkelte observationer af en han og en hun i Høholmsøen i 2024, kan yngel dette år ikke udelukkes.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Troidand – mulig ynglefugl i Porsemosen i 2024. Foto Steen Højmark-Jensen.

Gråand

Ynglebestand i 2024: 7-10 par

Arten yngler almindeligt, men bestanden er vanskelig at opgøre i den tætte vegetation. Den nævnte bestand i 2024 er vurderet ud fra registreringer af ungekuld og hanner i "venteposition" i første halvdel af maj.

3.3 Rovfugle

En række arter af rovfugle er observeret i Porsemosen, enten fouragerende, rastende eller i forbindelse med forårets og efterårets store fugletræk, der ofte passerer over området (2024: 14 arter, DOF-basen 2024). Kun to arter af rovfugle yngler dog regelmæssigt i selve mosen.

Rørhøg

Ynglebestand i 2024: 1-2 ynglepar

Rørhøg har ynglet i mosen de fleste år siden starten af tresserne, og rastende fugle ses desuden forår og efterår. Mosen tiltrækker desuden særligt om foråret rørhøge, der under deres træk søger føde og i en periode opholder sig i området. Nogle år ses op til 8-10 fugle i mosen nogle dage, inden de fortsætter deres træk til ynglepladserne. Iagttagelser af territoriehævdende fugle, parringsadfærd, bytteaflevering, indsamling af redemateriale m.m. tyder på, at 1-2 par yngled i mosen i 2024, heraf det ene par centralt i mosen, det andet i rørsumpen ved Høholmsøen.

Rørhøg er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Rørhøg – her en han, årlig ynglefugl i Porsemosen. Foto: Steen Højmark-Jensen.

Musvåge

Ynglebestand i 2024: 1 ynglepar

Arten yngler årligt i det omgivende agerlands småskove, levende hegn o. lign. I 2024 ynglede et enkelt par i syd for Nybølle Å. Arten blev ikke eftersøgt udenfor Porsemosen i forbindelse med tællingerne, men flere par vides at yngle i nærområdet i Vestskoven.

Desuden raster og fouragerer fugle fra andre ynglelokaliteter og fugle på forårs- og efterårs-træk i mosen og det omkringliggende agerland.

Musvåge – et enkelt par ynglede i Porsemosen i 2024. Desuden yngler flere par i nærområdet.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

3.4 Vandhøns

Der yngler regelmæssigt tre arter af vandhøns i Porsemosen (vandrikse, blishøne og rørhøne). I 2024 blev dog ikke observeret rørhøne. Foruden de nævnte arter registreres den i Danmark ret sjældne art plettet rørvagtel enkelte år, men denne har så vidt vides ikke ynglet med sikkerhed i den periode, hvorfra der er indsamlet oplysninger.

Vandrikse

Ynglebestand i 2024: 7-9 ynglepar.

Arten yngler årligt i Porsemosen, men bestanden synes at svinge noget i forhold til vandstanden i området, og det er sandsynligt, at tilgroning kan have påvirket tidligere velegnede områder for arten, der foretrækker vanddækkede sumpområder. Porsemosens udstrækning taget i betragtning er ynglebestanden også i 2024 stor, og kun få andre sjællandske lokaliteter rummer et tilsvarende antal ynglende vandrikser.

Blishøne

Bestand i 2024: 8-10 ynglepar.

Arten er vanskelig at optælle præcist, idet der gøres relativt få sikre ynglefund i det svært overskuelige moseterræn, ligesom en del ikke-ynglende fugle befinder sig i området. Den nævnte ynglebestand er et skøn baseret på iagttagelser af tilstedeværende voksne fugle, tilsyneladende par, rugende fugle og iagttagelser af ungekuld.

Blishøns – 8-10 par ynglende i Porsemosen i 2024. Foto Steen Højmark-Jensen.

3.5 Vadefugle

Vadefuglene er især tilknyttet de lysåbne græsningsarealer og, for vibens vedkommende, den omkringliggende agerjord. En vis tilbagegang for denne fuglegruppe i Porsemosen skal givetvis tilskrives bl.a. græsningsophør og tilgroning af tidligere lys-åbne arealer. Den tidligere omtalte udvidelse af græsningsarealet med den nye indhegning mod sydøst skabte nye yngle- og rastemuligheder for bl.a. viben, men de senere år er arealerne groet til og mister gradvist deres værdi som yngleplads for viber.

Vibe

Ynglebestand i 2024: 1-2 par.

Viben er gået tilbage i antal på landsplan af de samme årsager, der antageligt har reduceret dens antal i Porsemosen: intensivt landbrug, tilgroning, lav vandstand og en reduktion af det samlede græsningsareal. I en årrække ynglede arten primært i det omkringliggende agerland, ligesom også de afgræssede enge mod nordøst har været en fast yngleplads for arten.

På de tidligere dyrkede arealer mod sydøst og øst, der siden i 2013 har været afgræsset, ynglede i en årrække 1-2 par viber, men de senere år har arealerne været så tilgroede med tjørn, at viben ikke længere kunne yngle her.

Et par ynglede muligvis på agerjorden syd mosen, og et par ynglede på de fugtige engarealer nordøst for Nybølle Å.

Vibe – ynglede i 2024 igen på engene nord for Nybølle Å. Foto Steen Højmark-Jensen.

Dobbeltbekkasin

Bestand i 2024: 0-1 ynglepar.

Arten har i en årrække haft en fast yngleplads på engene i mosens nordøstlige hjørne. De senere år har artens forekomst været meget sporadisk, men med enkelte iagttagelser om foråret ved engene nordøst for Nybølle Å, hvor arten tidligere har ynglet, vurderes det, at et par kan have ynglet i 2024.

Dobbeltbekkasin – et par ynglede muligvis i Porsemosen i 2024.

3.6 Spurvefugle

Porsemosen byder med sine udstrakte pilekrat, der visse steder næsten har karakter af urørt skov samt rørsumpe, smålunde, levende hegn m.m. på næsten ideelle vilkår for en lang række arter af småfugle, og mange egentlige skovfuglearter forekommer med høje tætheder. Følgende gennemgang omfatter dog kun enkelte udvalgte arter, der er karakteristiske for vådområder. For de resterende arter henvises til dofbasen.dk og afsnittet om ”andre” ynglefugle”.

Rødrygget tornskade

Bestand i 2024: 2 ynglepar.

Arten har ynglet ret regelmæssigt de seneste ca. 15 år med op til to par. Artens foretrukne levested var i en årrække tjørnebevoksningerne på mosens nordøstlige enge, men de senere år har arten også ynglet på græsningsarealerne sydøst for Nybølle Å, der nu er under tilgroning med tjørn. Her ynglede i 2024 to par.

Op til syv ungfugle kunne ses i området i august 2024. Rødrygget tornskade er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Rødrygget tornskade – to par ynglede i Porsemosen i 2024. Foto Steen Højmark-Jensen.

Nattergal

Bestand i 2024: 10-15 ynglepar.

Nattergalen er i tilbagegang i Danmark og rødlistet som "Sårbar", men bestanden i Porsemosen er fortsat høj sammenlignet med andre lokaliteter rundt om i landet. I 2024 ynglede 15-20 par, hvilket er nogenlunde på niveau med tidligere år. Bestanden er bedømt ud fra antallet af syngende hanner langs med Nybølle Å, de store tørvegrave og mosens randområder.

Bynkefugl

Bestand 2024: 1 par

Arten raster årligt i Porsemosen, når fugle trækker igennem landet. Desuden sås enkelte fugle i det meste af maj på engene nord for Nybølle Å. Bestanden i 2024 vurderes til at udgøre et enkelt ynglepar.

Bynkefugl – ynglede i Porsemosen med et par i 2024. Foto Steen Højmark-Jensen.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Græshoppesanger

Bestand i 2024: 1 ynglepar.

Syngende fugle hørtes både de tilgroede engarealer i områdets sydøstlige del samt på en-
gene nord for Nybølle Å, men altid kun en enkelt syngende fugl ad gangen. Bestanden i 2024
vurderes derfor til et par. Bestanden af denne forholdsvis fåtallige danske ynglefugl har alle
årene været lille og har aldrig oversteget 5 ynglepar (2003).

Græshoppesanger – et enkelt par ynglede i Porsemosen i 2024. Foto Steen Højmark-Jensen.

Sivsanger

Bestand i 2024: 10-12 ynglepar.

Arten var tidligere en overordentlig almindelig ynglefugl i Porsemosen, men gik markant til-
bage indtil ca. midt i halvfemserne - en udvikling der også blev set på landsplan. Den langsig-
tede tilbagegang i sivsangerbestanden var et internationalt kendt fænomen, der har været
tillagt tørke i Sahel-området i Afrika, hvor arten overvintrer. Efter at være stærkt reduceret i
antal i Danmark gennem en lang årrække gik arten fra midten af 1990'erne frem igen, hvilket
også sås i Porsemosen (Figur 3). Sammenlignet med de fleste andre lokaliteter af tilsvarende
størrelse er bestanden i Porsemosen høj. De anførte ynglepar er (i lighed med tidligere år)
baseret på antallet af syngende hanner. Flest fugle hørtes langs Nybølle Å.

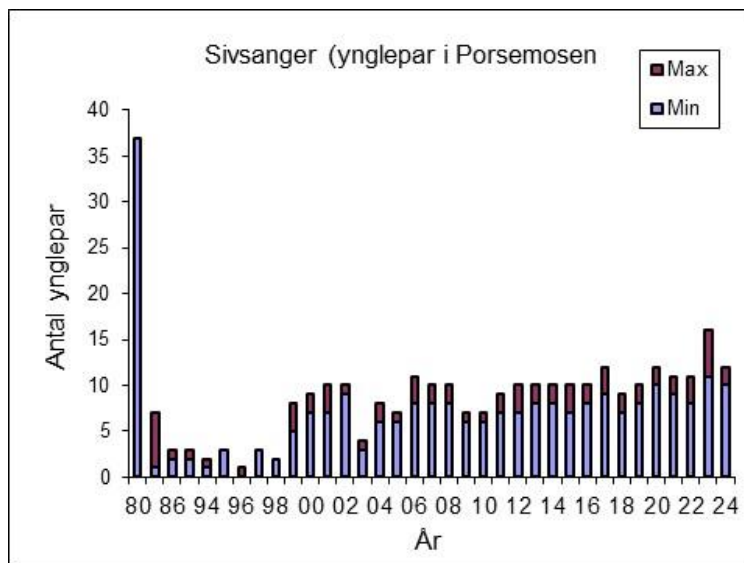
Sivsanger – yngler ved Nybølle Å i Porsemosen. Foto Steen Højmark-Jensen.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Figur 3: Bestandsudvikling for sivsanger i Porsemosen.

Kærsanger

Bestand i 2024: 2-4 ynglepar.

Arten er tilknyttet høj urtevegetation, bl.a. brændenælder og bynke m.m., primært i mosens randområder. Bestanden er vurderet ud fra antallet af syngende hanner. Bestanden i 2024 er lidt lavere end de senere år.

Rørsanger

Bestand i 2024: 9-12 ynglepar.

Arten er en af mosens karakterfugle. Bestanden er ret vanskelig at optælle og er bedømt ud fra antallet af syngende hanner. Ikke alle syngende hanner er nødvendigvis ynglefugle, men samme metodik må formodes at ligge til grund for alle tallene i perioden.

Pungmejse

Bestand 20243: 0 "ynglepar".

Pungmejse ynglede i Porsemosen for første gang i 1964, hvor arten indvandrede til Danmark. Den har været registreret årligt siden 1981 og skulle også have ynglet i 1966-1968 og 1970 (Jensen & Petersen 1976). På grund af artens udviklede ynglebiologi opgøres antallet af "par" ved at eftersøge ynglereder, dvs. reder, der er påført indgangsrør. Sådanne reder er ikke fundet siden 2015, og arten har derfor ikke med sikkerhed ynglet i mosen de seneste otte år.

Dansk Ornitologisk Forenings Atlasprojekt 2014-2017 viste, at pungmejse allerede dengang var tæt på at forsvinde som ynglefugl herhjemme (Vikstrøm & Moshøj 2020). I hele Atlasperioden blev der kun registreret sikre ynglefund i 9 kvadrater (5 x 5 km), inklusive kvadratet med Porsemosen.

På grund af artens markante tilbagegang herhjemme, er den opført som CR = "Kritisk Truet" på den danske rødliste (DCE 2019).

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

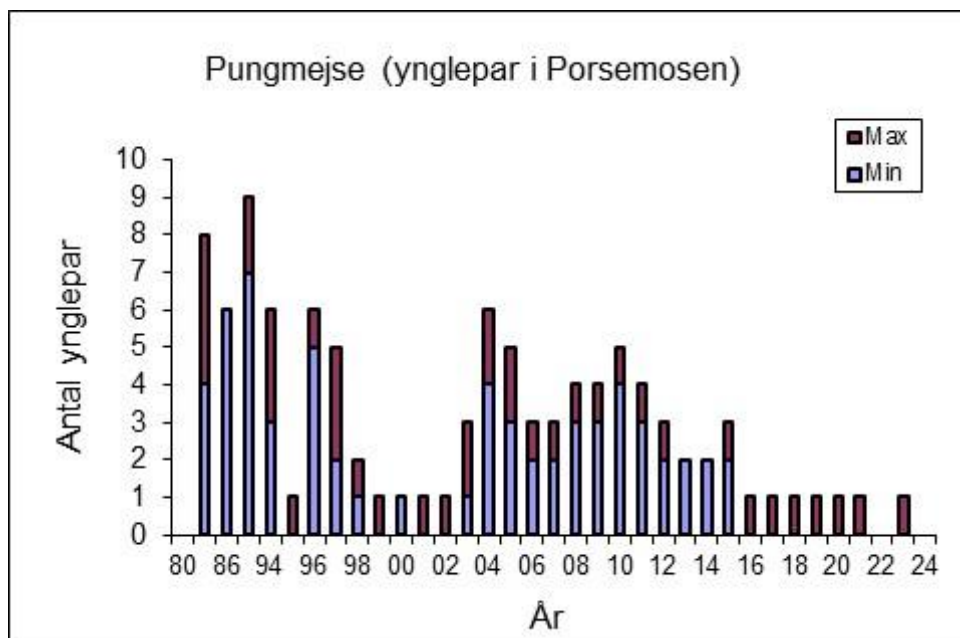
Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Pungmejse i Porsemosen (maj 2023). Fotos: Lars Andersen.

I 2019 blev gjort blot én observation af en kaldende fugl medio april, og i 2020 blev arten registreret syv forskellige dage i maj, dog uden at yngel blev konstateret. Desuden blev redebyggende pungmejser dette år observeret ved Tueholms Sø og i Vallensbæk Mose i Vallensbæk Kommune i 2020 (DOF-basen 2024b). Fra 2021 foreligger kun en enkelt observation af en kaldende og fouragerende fugl ved Nybølle Å den 28. april, og i 2022 blev arten slet ikke observeret i området.

Figur 4: Bestandsudvikling for pungmejse i Porsemosen. Arten blev slet ikke observeret i mosen i 2024.

I 2023 var pungmejser igen tilbage som mulig ynglefugl i Porsemosen, idet der centralt i mosen ved Nybølle Å blev gjort en række iagttagelser af 1-2 fugle i perioden 1. til 11. maj, herunder også en syngende han.

Desværre blev arten slet ikke observeret i Porsemosen i 2024. Der er i DOF-basen (2024b) kun indrapporteret pungmejsler med yngleadfærd fra tre lokaliteter herhjemme i 2024, heraf to i Jylland og en på Langeland. Pungmejsen er dermed meget tæt på at forsvinde som dansk ynglefugl. Medtages alle observationer, inklusive kortvarigt rastende, trækkende fugle m.m., blev arten observeret på 19 lokaliteter herhjemme i 2024, heraf ingen på Sjælland (DOF-basen 2024b).

Rørspurv

Bestand 2024: 9-12 ynglepar.

Rørspurv er en af mosens karakterarter. Bestanden er ikke systematisk talt op, men bedømt ud fra antallet af syngende hanner vurderes den at tælle mindst 9-12 par, hvilket er nogenlunde samme niveau som de foregående ca. 10 år.

3.7 Andre ynglefugle 2024

Foruden de allerede nævnte arter, ynglede der i 2024 en række andre fuglearter i og omkring Porsemosen, der ikke er optalt.

Tilknyttet mosens opvækst af især birk, pil og el yngler følgende mere eller mindre udprægede **skov- og kratfugle**: skovsneppe, spurvehøg, ringdue, gøg, stor flagspætte, gærdesmutte, jernspurv, rødhals, rødstjert solsort, sjagger, sangdrossel, gærdesanger, tornsanger, havesanger, munk, gransanger, løvsanger, skovsanger, gulbug, halemejse, sortmejse, blåmejse, musvit, sumpmejse, skovskade, husskade, skovspurv, bogfinke, grønirisk, stillits, tornirisk, kernebidder og dompap.

Gøg – årlig ynglefugl i Porsemosen. Foto Steen Højmark-Jensen.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

I det tilstødende agerland yngler fasan, råge, sanglærke, landsvale, bysvale, allike, gråkrage, hvid vipstjert, stær og gulspurv. Siden 2014 har der desuden ynglet mindst et par ravne i området ved Kroppedal og andre steder i Vestskoven, og arten ses nu hyppigt i området omkring Porsemosen. Desuden har rød glente de seneste år ynglet i Vestskoven, og 1-2 fugle sås også meget regelmæssig i hele ynglesæsonen 2024.

Rød glente – yngler i Vestskoven og ses ofte i Porsemosen. Foto Steen Højmark-Jensen.

3.8 Bemærkelsesværdige observationer

Desuden er i 2024, per 21. november, gjort en række observationer af ikke-ynglende fugle, hvoraf et udvalg er vist i Tabel 6.

Fra denne liste kan især fremhæves kortnæbbet gås, der er fåtallig på Sjælland, enkeltbekkasin, sorthovedet måge, hvid stork, sølvhejre, sort glente, mosehornugle, savisanger og ringdrossel. Den hvide stork sås fouragerende på engene i Store Vejleådalene umiddelbart øst for Porsemosen den 20. april.

Hvid stork ved Porsemosen, april 2024.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Tabel 6: Oversigt over bemærkelsesværdige observationer i 2024.

Art	Antal	Adfærd	Dato
Kortnæbbet gås	1	Rastende	16.-29. april
Blisgås	80	Rastende	3. marts
Trane	82	Trækkende	5. april
Hjejle	25	Overflyvende	8. oktober
Enkeltbekkasin	1	Rastende	23.,30. marts, 8. oktober, 5. november
Sorthovedet måge	1	Overflyvende	19. maj
Hvid stork	1	Rastende	20. april
Sølvhejre	2	Rastende	21. marts
Fiskeørn	1	Rastende	29. april
Hvæpsevåge	5	Trækkende mod syd	10. september
Duehøg	1	Overflyvende	5. februar, 20. april, 15. maj
Blå kærhøg	3	Rastende	5. november
Sort glente	1	Overflyvende	8. april, 7. maj
Havørn	3	Overflyvende	8. april
Havørn	2	Rastende	16. april
Fjeldvåge	1	Overflyvende	13. marts
Mosehornugle	1	Rastende	15. oktober
Dværgfalk	1	Trækkende mod nord	24. april
Lærkefalk	1	Rastende	10. maj, 22. maj
Stor tornskade	2	Rastende	Januar-marts, oktober-november
Savisanger	1	Syngende	4.-6.maj
Ringdrossel	1	Rastende	15. april
Broget fluesnapper	1	Rastende	15. april

Sølvhejre – rastede i Porsemosen i marts 2024. Foto Steen Højmark-Jensen.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.:22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

Fiskeørn – rastede i Porsemosen i 2024. Foto Steen Højmark Jensen.

Havørn – her en ungfugl - ses nu ofte i Porsemosen. Foto Steen Højmark Jensen.

Savisanger – set og hørt igen i Porsemosen i 2024 (foto fra maj 2023). Foto Jan Speiermann.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

4 KONKLUSIONER

- Porsemosen er trods sine blot 100 hektar en vigtig fuglelokalitet, og der er næppe andre lokaliteter på den københavnske Vestegn, der huser en tilsvarende varieret fuglefauna.
- Foruden den særdeles varierede småfuglefauna skal fremhæves ynglebestandene af rørdrum, rørhøg, sivsanger, et særdeles højt antal ynglende vandrikser og en tæt bestand af bl.a. nattergal.
- En liste over rødlistede fuglearter i Porsemosen i 2024 er vist i Tabel 7, hvoraf det fremgår, at mindst 15 rødlistede arter yngede i eller nær Porsemosen i 2024. Desuden skal nævnes, at rørdrum, rørhøg og rødrygget tornskade, der alle yngede i 2024, står opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1. Desuden yngede rød glente, der ligeledes står opført på fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1, i nærområdet i 2024.
- Porsemosen var den første lokalitet, hvor pungmejsen for alvor etablerede sig herhjemme, da den indvandrede som ynglefugl i Danmark i 1964. Arten er nu tæt på at forsvinde som dansk ynglefugl og blev heller ikke registreret i Porsemosen i 2024.

Tabel 7: Rødlistede ynglefuglearter i Porsemosen 2024 (DCE 2019). Rødliste kategorier: NT="Næsten Truet", VU="Sårbar". Desuden er anført bestandsstørrelsen i 2024, idet "+" = ynglende, antal ukendt. *Vestskoven.

Art	Bestand i 2024 (par)	Kategori
Troldand	0-1	NT
Gøg	5-6	NT
Blishøne	8-10	VU
Rørdrum	1-2	VU
Vibe	1-2	VU
Spurvehøg	+	VU
Rød glente*	1	VU
Sanglærke	+	NT
Rørsanger	9-12	NT
Løvsanger	+	VU
Stær	+	VU
Nattergal	10-15	VU
Grønirisk	+	NT
Gulspurv	+	VU
Rørspurv	9-12	NT

- De væsentligste vandfugleforekomster findes syd for Nybølle Å. Her findes de fleste og de største vandarealer. Arter som vibe, nattergal, bynkefugl, rødrygget tornskade, sivsanger og græshoppesanger har derimod vigtige levesteder nord for åen.
- Eventuel fremtidig pleje bør, som skitseret i fredningskendelsen, baseres på en plejeplan, der beskriver overordnede ønsker, målsætninger og plejemetoder for hele mosen under ét. Allerede nu fælder nogle lodsejere træer og buske rundt omkring i mosen, mens andre planter træer og buske som led i vildtplejen.
- Både nord og syd for Nybølle Å har nogle arealer med tiden fået karakter af haveanlæg med stier, broer, udsået græs og bygninger, hvilket påvirker livsbetingelserne for det fugleliv, der lå til grund for Porsemosfredningen.
- De græsningsarealer, der blev etableret i 2013, har i en årrække afhjulpet behovet for græsning men har i de seneste år været under tilgroning med tjørn, der indvandrer til arealet. Der er derfor behov for en rydning og/eller et øget græsningstryk, hvis arealet skal bevare sin værdi for vibe og andre arter tilknyttet lav vegetation. Der kan derudover på udvalgte arealer foretages en rydning af uønsket vegetation, efterfølgende etablering af græsning og evt. en hævnning af vandstanden.
- Ved eventuelle vegetationsrydninger bør der tages hensyn til den naturskovsliggende "sumpskov", som dele af pilekrattet, særligt mod sydvest, har udviklet sig til.
- Hvis der ryddes pilekrat for at fremme den lysåbne natur, skal følges op med vedvarende pleje, da genopvækst med lav naturværdi ellers vil erstatte det pilekrat, der i dag er levested for mange arter af fugle, insekter m.m.
- Der bør løbende holdes øje med forekomsten af invasive arter, herunder sildig og canadisk gyldenris samt kæmpe-bjørneklo og japansk pileurt, der alle forekommer eller har forekommet i Porsemosen.

Porsemosens pilekrat har mange steder fået karakter af urørt skov med levesteder for mange arter af småfugle, insekter m.m.

WSP Danmark A/S

Projektnavn: Ynglende fugle 2024

Projektnr.: 22005735-22005736

Dato: 2024-11-28

5 REFERENCER

Arter.dk (2024). Dataudtræk fra arter.dk per 5. august 2024.

DCE 2019. den danske Rødliste 2019: <https://bios.au.dk/forskningraadgivning/temasider/redlistframe/>

DOF-basen 2024a: Dataudtræk fra dofbasen.dk per. 5. august 2024.

DOF-basen 2024b: Dataudtræk fra dofbasen.dk per. 21.. november 2024.

Dybbro, T. & H. Boeg 1982: Fuglelokaliteter i Københavns Amt. – Dansk Ornitologisk Forening.

Egedal og Høje-Taastrup og Egedal Kommuner 2007-2023: Ynglende fugle i Porsemosen. Årsrapporter fra Orbicon A/S og WSP til Egedal og Høje-Taastrup Kommuner.

Ferdinand, L. K. Fog & K. Pilegård 1968. En naturhistorisk undersøgelse af søer og moser i Københavns vestegn. Meddelelser om danske naturlokaliteter, nr. 1. - Natur og Ungdom.

Ferdinand, L. 1971. Større danske fuglelokaliteter, 1. del. - Dansk Ornitologisk Forening.

Haagensen, A. & J. Woolhead 1987. Ynglefugle i Porsemosen 1986. - Hovedstadsrådet.

Jensen, L.G. & B.S. Petersen 1976. Porsemosen - en sjællandsk fuglelokalitet. - Danske Fugle 4: 205-221.

Naturbasen.dk (2024). Dataudtræk fra naturbasen.dk per 5. august 2024.

Vikstrøm, T. & Moshøj, C.M.M. (red.) (2020): FUGLEATLAS – De danske ynglefugles udbredelse. Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark & Lindhardt og Ringhof.

Bilag 1: Observationer i Porsemosen i 2024 (DOF-basen 2024), inkl. kommunale tællinger. Tallene er maks-tal, dvs. det højeste antal fugle set i perioden.

Nr	Art	Maks-tal	Nr	Art	Maks-tal
1	Lille lappedykker	1	57	Stor flagspætte	8
2	Gråstrubet lappedykker	3	58	Sanglærke	38
3	Skarv	4	59	Landsvale	40
4	Rørdrum	2	60	Bysvale	3
5	Sølvheire	2	61	Engpiber	30
6	Fiskeheire	4	62	Hvid vipstjert	5
7	Hvid stork	1	63	Gærdesmutte	3
8	Knopsvane	2	64	Jernspurv	2
9	Sangsvane	16	65	Rødhals	4
10	Kortnæbbet gås	1	66	Nattergal	8
11	Blisgås	80	67	Rødstjert	5
12	Grågås	55	68	Bynkefugl	2
13	Canadagås	10	69	Stenpikker	1
14	Bramgås	400	70	Ringdrossel	1
15	Pibeand	5	71	Solsort	7
16	Krikand	75	72	Sjagger	60
17	Gråand	12	73	Sangdrossel	5
18	Skeand	2	74	Vindrossel	8
19	Troldand	2	75	Græshoppesanger	1
20	Ederfugl	9	76	Savisanger	1
21	Stor skallesluger	2	77	Sivsanger	11
22	Hvepsevåge	5	78	Kærsanger	2
23	Sort glente	1	79	Rørsanger	5
24	Rød glente	3	80	Gærdesanger	5
25	Havørn	3	81	Tornsanger	22
26	Rørhøg	6	82	Havesanger	3
27	Blå kærhøg	3	83	Munk	14
28	Duehøg	1	84	Gransanger	10
29	Spurvehøg	8	85	Løvsanger	26
30	Musvåge	160	86	Broget fluesnapper	1
31	Fieldvåge	1	87	Halemeise	3
32	Fiskeørn	1	88	Sumpmeise	6
33	Tårnfalk	3	89	Sortmeise	2
34	Dværfalk	1	90	Blåmeise	6
35	Lærkefalk	1	91	Musvit	4
36	Fasan	4	92	Træløber	1
37	Vandrikse	7	93	Rødrygget tornskade	7
38	Blishøne	8	94	Stor tornskade	2
39	Trane	82	95	Skovskade	17
40	Hjejle	25	96	Husskade	5
41	Vibe	60	97	Allike	160
42	Enkeltbekkasin	1	98	Råge	9
43	Dobbeltbekkasin	30	99	Gråkrage	125
44	Skovsneppe	1	100	Ravn	5
45	Svaleklire	5	101	Stær	500
46	Sorthovedet måge	1	102	Skovspurv	3
47	Hættemåge	500	103	Bogfinke	30
48	Stormmåge	200	104	Grønirisk	1
49	Sildemåge	1	105	Stillits	10
50	Sølvmåge	11	106	Grønsisken	1
51	Svartbag	2	107	Tornirisk	20
52	Ringdue	250	108	Dompap	8
53	Gøg	7	109	Kernebider	1
54	Natugle	1	110	Gulspurv	12
55	Mosehornugle	1	111	Rørspurv	13
56	Murseiler	150			

Bilag 2:

Ynglefugle i Porsemosen 2024

KS: Knopsvane (1-2 par);

GG: Grågås (15-17 par);

TA: Trolldand (0-1 par)

LL: Lille lappedykker (1 par)

GL: Gråstrubet lappedykker (2 par);

VR: Vandrikse (8-10 par).

BH: Blishøne (8-10 par);

RD: Rørdrum (1-2 par);

VI: Vibe: (1-2 par);

DB: Dobbeltbekkasin (0-1 par);

RH: Rørhøg (1-2 par);

MV: Musvåge (1 par);

RT: Rødrygget tornskade (2 par);

GS: Græshoppesanger (1 par);

SS: Sivsanger: (10-12 par);

BF: Bynkefugl (1 par).

BILAG 3: Yngle fugle (par) i Porsemosen 1960-2006.^{1:} Ferdinand et al. (1968), ^{2:} Ferdinand (1971), ^{3:} Jensen & Petersen (1976), ⁴ Dybbro & Boeg (1982), ^{5:} Haagensen & Woolhead (1987), 1994: Projekt Fuglenes Danmark, 1993 og 1995-2006: Københavns Amt.

	60-69 ¹	70-74 ²	78-80 ³	81-85 ⁴	1986 ⁵	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Toppet lappedykker	0	0	1	+	0	2	1	1-2	0	0	0-1	1	1	2	1	1	1	1	1
Lille lappedykker	Min.3	0	1-2	0-2	6-13	6-7	2-3	2-4	0	0	1-2	0	1	2-3	1	2	0-1	0	1
Gråstrubet lappedykker	1-3	2-3	4-5	1-3	6-8	3-4	2-3	3-5	4-6	4-5	3-5	4	5-7	3-4	0-2	3-5	3-4	2-3	2-3
Rørdrum																			
Knopsvane	5-6	1-2	2	+	1-2	2		1	1	1	1	0-1	0-1	1	1	1	1	1	1
Grågås	0-3	1-4	3-5	+	4-5	4-5	3-6	5-6	4-5	3-5	Min.1	1-5	min. 2	6-8	5-8	7-9	7-9	11-13	7-10
Gråand	10-20	ca. 5	11	+	ca.7	Ca.10	8-10	7-9	7-9	10-15	10-15	11-15	15-20	15-20	13-20	15-20	15-20	18-20	15-20
Atlingand	1-2	1-2	0-1	0	0	0-1		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skeand	2-4	0	0-1	0	1	0		0	0	0	0-1	0	0	0	0	0	0	0	0
Taffeland	1-2	?	0-2	0-1	0	1-2		0	0	0	0-1	0-1	0-3	0-1	0-1	0-1	0-1	0	0
Troldand	0	0	2-3	+	0	1	1	1-2	0	0-1	0-2	0	0-3	0-3	0-2	0-1	0-1	0-1	0
Rørhøg	0-1	0		0-1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vandrikse	15-20	15	14	7-18	14-27	7-10	10	5-8	6-8	7-9	8-12	9-11	11-14	14-17	19-22	8-12	10-12	10-13	10-12
Plettet rørvagtel	0-1	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rørhøne	min.10	10-15	7	18	7-25	7-8		11-14	8-10	5-6	12-15	8-10	10-12	8-10	14-17	10-13	8-10	6-8	8-10
Blishøne	min.10	20-25	20	+	25-30	15-17	10-	8-11	10-15	10-15	10-15	11-15	15-20	21-24	20-24	16-20	15-20	18-20	16-21
Vibe	min.2	ca.20	2-5	+	5-6	0	1-2	1	1-2	2-3	2-3	2-3	2-3	0-1	1-2	2-3	2-3	1	1
Dobbeltbekkasin	4-6	15-20	8-10	+	min.1	0-1	1	1-2	0-1	1-2	1-2	2	2	0-1	1	0	1	1	0
Rødben	3-4	"ustadig"	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sortterne	Ca.10	0		0-1	0-1	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Engpiber	+	?	5-8		0	2-3	1-2	?	1-2	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Gul vipstjert	+	3			0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rødrygget tornskade															1	0	0	0-1	0
Nattergal	min.10	60-80	25	+	24-47	>20	25-	Ca.40	>20	>20	>20	15-20	20-25	20-25	20-25	25-30	30-40	35-40	30-35
Bynkefugl		"ret alm."		1-2	2-3	0		1-2	0-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Græshoppesanger		?	4	1-4	3	3-4	2-3	5	1	3-4	3-5	5	1	2-3	3	5	2-3	2	2
Savisanger		0-2		0-3	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sivsanger	+	"m. alm."	37	1-7	2-3	2-3	1-2	3	0-1	Max 3	Max 2	5-8	7-9	7-10	9-10	3-4	6-8	6-7	8-11
Kærsanger		"alm."	3	5	10	4-5	2-5	Ca.5	10-15	5-10	10-15	ca.19	15-17	17-21	11-14	10-15	10-15	12-15	10-15
Rørsanger	+	"alm."	18	+	ca.200	20-30		Ca.30	>30	>30	>30	>30	>30	>30	>25	>25	>25	>25	30-40
Pungmejse	1	?		4-8	6	7-9	3-6	0-1	5-6	2-5	1-2	0-1	1	0-1	0-1	1-3	4-6	3-5	2-3
Skægmejse					0	0	0	0	0	0	0	0	0-1	0	0	0-1	0-1	0	0
Rørspurv	+	"m. alm."		+	40-60	>25	30	>25	>25	>25	>25	>25	>30	>30	>25	>25	>25	>25	> 25